

CRNA GORA

KOMISIJA ZA TRŽIŠTE KAPITALA

Broj: 01/9-1296/1-20

Podgorica, 25.12. 2020. godine

Komisija za tržište kapitala Crne Gore (u daljem tekstu: Komisija) na osnovu člana 24 Statuta Komisije („Službeni list crne Gore“, 017/18) i na osnovu člana 261 Zakona o tržištu kapitala („Službeni list Crne Gore, br.01/18) (u daljem tekstu: Zakona), na 133. sjednici od 25. decembra 2020. godine donosi

NACRT UPUTSTVA

ZA SPROVOĐENJE REVIZIJE INFORMACIONOG SISTEMA INVESTICIONIH DRUŠTAVA OD STRANE REVIZORSKIH DRUŠTAVA

Ciljevi

Član 1.

Ovim Uputstvom za sprovođenje revizije informacionog sistema investicionih društava (ili subjekata nadzora) od strane revizorskih društava (u daljnjem tekstu: Uputstvo) Komisija za tržište kapitala (u daljnjem tekstu: Komisija) pruža smjernice za sprovođenje revizije informacionog sistema (u daljnjem tekstu: IS) investicionih društava od strane revizorskih društava (u daljnjem tekstu: revizori) odnosno vještaka informaciono-tehničke struke sa liste sudskih vještaka koju utvrđuje Ministarstvo pravde Crne Gore.

Članom 26 Zakona o tržištu kapitala („Službeni list Crne Gore, br.01/18) propisana su javna ovlašćenja Komisije, te između ostalog stavom 1 tačka 3 istog člana propisano je da u obavljanju javnih ovlašćenja Komisija obavlja nadzor nad poslovanjem subjekata nadzora i nalaže mjere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

Komisija Pravilima o izmjenama i dopunama pravila o bližem sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja izvještaja investicionih društva i njihovih filijala („Službeni list Crne Gore“, broj) članom 5a propisuje obavezu investicionim društvima da dostave Komisiji jednom godišnje **izvještaj o reviziji informacionog sistema**.

Kako bi doprinijeli kvalitetu sprovođenja revizije i izrade revizorskog izvještaja za Komisiju, ovim Uputstvom žele se postići sljedeći ciljevi:

- 1) pojasniti načela, kriterijumi i postupci koje Komisija očekuje od revizora pri sprovođenju revizije IS investicionih društava te
- 2) pojasniti minimalna očekivanja Komisije vezana uz sadržaj revizorskog izvještaja za Komisiju.

Namjena

Član 2.

Ovo Uputstvo namijenjeno je:

- 1) revizorima koji sprovode reviziju IS kao dio revizije finansijskih izvještaja investicionih društava u cilju sticanja uvjerenja u pouzdanost i cjelokupnost revidiranih podataka, na osnovu čega izrađuju revizorski izvještaj za Komisiju,
- 2) revizorima koji sprovode samostalnu reviziju IS investicionih društava na osnovu čega izrađuju revizorski izvještaj za Komisiju te
- 3) investicionim društvima nad čijim IS se sprovodi neki od postupaka revizije opisanih pod tačkama 1. i 2.

Obim

Član 3.

Ovim Uputstvom obuhvaćeno je sljedeće:

- 1) Načela, kriterijumi i postupci sprovođenja revizije IS investicionih društava:
 - osnovna načela,
 - pristup zasnovan na procjeni rizika,
 - lica koje sprovode reviziju IS,
 - obim revizije IS i
 - sprovođenje revizije IS.
- 2) Sadržaj revizorskog izvještaja o kvalitetu IS za potrebe Komisije:
 - opšta ocjena stanja i adekvatnosti upravljanja IS,

- osnovni podaci o sprovođenju revizije,
- opis informacionog sistema,
- uočene slabosti, nedostaci i rizici IS te preporuke za njihovo otklanjanje,
- kontrola izvršenja preporuka za otklanjanje uočenih slabosti, nedostataka i rizika datih tokom revizije sprovedene u prethodnom periodu.

Načela, kriterijumi i postupci sprovođenja revizije IS investicionih društava

Član 4.

- 1) Osnovna načela - Revizor je dužan da se prilikom izrade plana i sprovođenja postupka revizije i pri izradi revizorskog izvještaja vodi međunarodno prihvaćenim načelima revizije, s posebnim akcentom na načelo srazmjernosti i načelo materijalnosti.
- 2) Pristup zasnovan na procjeni rizika – Revizor je dužan da koristi metodologije i postupke za reviziju IS zasnovane na procjeni rizika.

Primjena metodologija i postupaka zasnovanih na procjeni rizika zahtijeva razumijevanje specifičnosti samog investicionog društva i poslovnog okruženja u kojem se nalazi.

Stečena saznanja o specifičnostima investicionog društva i njegovog poslovnog okruženja revizor bi trebao koristiti u fazi planiranja postupka revizije IS, kako bi sopstvene resurse efikasno i efektivno usmjerio na rizična područja.

U samom procesu sprovođenja revizije IS, revizor je dužan da identifikuje specifične rizike IS i procijeni njihov stepen s obzirom na njihov uticaj na poslovne procese i ostvarivanje poslovnih ciljeva investicionog društva, vodeći se načelima srazmjernosti i materijalnosti.

Pri određivanju stepena identifikovanja rizika, revizor je dužan da uzme u obzir dizajn i operativnu efikasnost kontrola implementiranih u cilju upravljanja tim rizicima.

- 3) Lica koja sprovode reviziju informacionog sistema - Lica uključena u bilo koju fazu sprovođenja revizije moraju da zadovoljavaju osnovna revizorska i etička načela, kao

što su:

- kompetentnost,
- poslovna reputacija i lični ugled,
- nezavisnost,
- povjerljivost i
- objektivnost.

Kompetencije lica koja sprovode reviziju informacionog sistema trebale bi da sadrže odgovarajuće vještine, znanja i iskustvo na području sprovođenja revizije IS.

- 4) Obim revizije informacionog sistema- Obim revizije IS se unaprijed planira na osnovu inicijalne procjene rizika IS. Na osnovu toga, revizor u postupku sprovođenja revizije uzima u obzir relevantne procese upravljanja informacionim sistemom i materijalne, nematerijalne i ljudske resurse koji se pri tome koriste. Revizor je dužan da u određivanju obima posebnu pažnju posveti onim dijelovima IS koji imaju značajnu ulogu u podršci pretežnim poslovnim procesima investicionog društva.
- 5) Sprovođenje revizije informacionog sistema - Revizor je dužan da se u postupku sprovođenja revizije vodi međunarodno prihvaćenim metodologijama sprovođenja revizije IS, revizorskim standardima i etičkim načelima.

Revizor je dužan da provjeri primjerenost uspostavljenih procesa upravljanja IS i njihovu osnovanost. Provjerom se utvrđuje stepen uspostavljenosti procesa i pripadajućih kontrola, njihova operativna efikasnost u praksi te eventualne slabosti, nedostaci i rizici koji iz njih proizlaze.

Revizor je dužan da analizira ključne resurse koji se koriste pri upravljanju IS, pri čemu posebnu pažnju treba posvetiti njihovim svojstvima i parametrima te primjerenost njihove uloge u podršci poslovanju investicionog sistema te ostvarivanju ciljeva IS i poslovnih ciljeva investicionog društva u cjelini.

Revizor je dužan da uzme u obzir i interne propise investicionog društva, kao i odredbe relevantnih zakonskih i podzakonskih akata.

Revizor je dužan da prikupi i čuva dovoljnu količinu dokaznog materijala kojima se

potkrepljuju zaključci i nalazi kao rezultat sprovedene revizije.

Revizor je dužan da po završetku postupka revizije predstavi zaključke i nalaze izvršnom direktoru i članovima odbora direktora investicionog društva i da od njih dobije potvrdu činjenica utvrđenih tokom postupka i izjašnjenje o datim nalazima i preporukama.

Sadržaj revizorskog izvještaja o kvalitetu IS za potrebe Komisije

Član 5.

1) Opšta ocjena stanja i adekvatnosti upravljanja IS – Revizor na osnovu utvrđenih činjenica u sprovođenju postupka revizije u revizorskom izvještaju daje opštu ocjenu stanja i adekvatnosti upravljanja IS. Ocjena je opisnog karaktera, uz pojašnjenje činjenica na kojima se zasniva.

2) Osnovni podaci o sprovođenju postupka revizije - Revizor u revizorskom izvještaju navodi osnovne podatke vezane za sprovođenje postupka revizije, kao što su:

- korišćene metodologije, standarde i okvire u postupku revizije,
- vremenski period u kojem je postupak revizije sproveden,
- lokacije na kojima se postupak revizije sprovodio,
- treće strane angažovane od strane revizora u sprovođenju postupka revizije i opis njihove uloge u postupku revizije kao i
- područja upravljanja IS koja su bila predmet postupka revizije.

3) Opis informacionog sistema - Revizor u revizorskom izvještaju navodi i daje kratak opisi ključnih elemenata IS investicionog društva kao što je :

- sistematizacija organizacionih jedinica odgovornih za upravljanje IS i raspodjelu dužnosti unutar njih,
- sistem internih kontrola vezanih za IS,
- tehnološku osnovu IS, kao što su računari i radne stanice, mrežni i telekomunikacioni uređaji, operativni sistemi, baze podataka, elektronska pošta, datoteke idr.,
- aplikacije koje se koriste kao podrška poslovanju,

- lokacije na kojima se čuvaju baze podataka,
- spoljašnje pružaoce usluga i njihova uloge u funkcionisanju IS,
- kritične sistemi zaštite IS i
- planove očuvanja kontinuiteta poslovanja i planove oporavka IS.

4) Uočene slabosti, nedostaci i rizici informacionog sistema i preporuke za njihovo otklanjanje - Revizor u revizorskom izvještaju navodi uočene slabosti, nedostatke i rizike IS i daje preporuke za njihovo otklanjanje, vodeći pri tome računa o sljedećem:

- Uočene slabosti, nedostaci i rizici i preporuke za njihovo otklanjanje moraju biti jasno razdvojeni u tekstu revizorskog izvještaja od ostalih cjelina, kao što su, na primjer, opis IS, uočene slabosti, nedostaci i rizici, date preporuke tokom revizija u prethodnom periodu i slično.
- Revizor navodi materijalno značajne slabosti, nedostatke i rizike uočene u postupku revizije, njihovu ocijenu i pojašnjenje njihovog uticaja na poslovanje investicionog društva.
- Revizor opisuje izvore i osnov na osnovu kojih se izvode ocjene i stepena uočenih slabosti, nedostataka i rizika.
- Revizor pri ocjenjivanju stepena uočenih slabosti, nedostataka i rizika vodi računa o načelima srazmjernosti i materijalnosti.
- Revizor za materijalno značajne slabosti, nedostatke i rizike daje preporuke aktivnosti i rokova za njihovo otklanjanje.
- Revizor za date preporuke pribavlja dokumentaciju kao i izjašnjenja i izjave izvršnog direktora i članova odbora direktora investicionog društva o prihvatanju, odnosno neprihvatanju preporuka uz obrazloženje.

5) Kontrola izvršenja preporuka za otklanjanje uočenih slabosti, nedostataka i rizika datih u postupku revizije sprovedene u prethodnom periodu - Revizor u revizorskom izvještaju navodi i sprovedene postupke investicionog društva u vezi sa preporukama datim tokom revizije sprovedene u prethodnom periodu, vodeći pri tome računa o sljedećem:

- Revizor pojedinačno navodi sve preporuke date tokom revizije sprovedene u prethodnom periodu, uz aktuelni status sprovođenja i opis preduzetih aktivnosti u slučaju da su preporuke u potpunosti ili djelomično izvršene.
- Kontrola izvršenja preporuka datih tokom revizije sprovedene u prethodnom

periodu mora biti jasno razdvojena u tekstu revizorskog izvještaja od ostalih cjelina.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 6.

Ovo Uputstvo se objavljuje na internet stranici Komisije a stupa na snagu danom objave.